

ዳግም ንክትንስእ ዝሕግዘካ ውድቀትካ ተቐቢልካ፡ ናብ ውድቀት ዘብጽሓካ ምክንያት ብግቡእ ምስ እተለልዮ ጥራይ'ዩ።

ህዝቢ ኤርትራ ነቲ ብናይ 30 ዓመት ዕጥቃዊ ቃልሲ ዘመዝገበ ሉዑላውነት ሃገር፡ በዚ አቢሉ ከኣ ኣብ ዓለም ዘመስከሮ ጀግንነትን ጽንዓትን ዘትረፎ ኣድናቓትን፡ ሎሚ ድሕሪ 30 ዓመት፡ ከም ሃገርን ህዝብን ናይ ዝወደቐት ሃገርን ህዝብን ተምሳሌት ካብ ምዃን ኣየድሓናን። እቲ ዝገደደ ከኣ፡ ሎሚ ነዚ ኣብ ባይታ ዘሎ ዓይኑ ዘፍጠጠ ሓቂ ኣልዒልካ ምዝራብ ወይ ምጽሓፍ፡ ንናይ ሕሉፍ ጀግንነትታዊ ታሪኽ ምቁሻሽ ተወሲዱ፡ ኣብ ነብሱ-ምክልኻልን ኣብ ሕሉፍ ክነብሩ ዝደልዩ ምርኣይ፡ ውድቀት ዘይምቕባልን ንዳግመ ትንሳኤ ቅሩብነት ዘይምህላውን ዓቢ ምልክት ኢዩ። ዕላማ ጽሑፈይ ግን ነቶም ጉልበባም ቀሊዖም ንውድቀት ዝተቐበሉ፡ ሸነሽ ዜጋታትና ዝምልከት ከምዘይኮነ ከብርህ እፈቱ። ምክንያቱ ከኣ ብዝተፈላለዩ ሕቡእ ምክንያታት፡ መንግስትን መንግስታዊ ኣገልግሎትን ዘይብሎም፡ ኣሎና ዝብሉ፡ ንባርነት ብነጻነት ዝገልጹ፤ ንሕሰም መነባብሮ ዝተለማመዱ ብፍቓዶም ዝተቐበልዎን ስለዝኾኑ።

እቶም ንሕሰም ስርዓት ህግደፍ ካብ እግሪ ምትካሉ ኣትሒዞም ክሳብ'ዚ ዘለናሩ እዋን፡ ብግቡእ ዘለለይዎ ሸነኽት ደኣ'ሞ እንታይ ጉዳይ? ንዝብል ሕቶ ግን ብግቡእ ምላሽ ክወሃበ ዘለዎ ኮይኑ ይረኣዩን። ለውጢ ንምምጻእ ኣብ ዝተገብረን ዝግበር ዘሎን ቃልሲ፡ ዝጠፍእ ጊዜ፡ ዝሃለኹ ጉልበትን ንዋትን ቀሊል ከምዘይኮነ ዝከሓድ ኣይኮነን። እዚ ኩሉ እናኾነ ግን ዝረኣ ለውጢ እንተዘይሃልዩ ናይ ውድቀት ምልክት ዓይኮነን'ዩ? እወ ውድቀትካ ምፍላጥ ንበይኑ ንክትንስእ ሓጋዚኳ ይኹን'ምበር፡ ካብ ውድቀትካ ኣደልዒልካ ክትንስእስ ግን ዘውደቐካ ምክንያታት ብግቡእ ንምጊምካ፡ ናብ ዓወት ዘብጽሕ መርሓ-መንገዲ ምስእትሕዝ ጥራይ' ክወን ዝኸውን። እቲ ሕማቕ ሸነኽት ናይ ውድቀት ግን፡ ንውድቀት ከም ልማዲ ምውሳዱ ኢዩ። ተመኩሮታትና ለውጢ ንምምጻእ ዝኸድናሩ መንገዲ ሎሚ ብግቡእ እንተዝግምገም ነይሩ፡ ምናልባሽ ውድቀት ናይ ምልምማድ ባህሪ ሒዞ ከይህሉ ዘየሰክፍ ኣይኮነን።

ብስም ኤርትራዊ ሃገራዊ ምሕዝነት፤ ኪዳን፤ ኤርትራዊ ሃገራዊ ባይቶ ወ.ዘ.ተ. ዝብሉ፡ ኤርትራዊ ሓይልን ንዋትን ኣጣሚርካ፡ ንህዝብኻ ካብዚ ናይ ልዕሊ 30 ዓመት ባርነት ነጻ ናይ ምውጻእ ዝተገብሩ ፈተነታት ስለምንታ'ዮም ዕዉታት ዘይኮኑ? **ስርዓት ኢሳያስ ክእለ ዘይደልዩ ስለ ዝነበሩ? ኣብ ሉዑላውነትን ሓድነትን ሃገር ዝጠራጠሩ ስለዝነበሩ? ዋላስ ብድሕረ-ስርዓት ኢሳያስ፡ ኤርትራ ብቐዋምነትን ስርዓተ ሕግን እትመሓደር ሃገር ክትከውን ዘይደልዩ ነይሮም ኢዮም?** ዝብሉ ሕቶታት እንተልዒልና፡ ብርእይቶይ ኣብዘን ሰለስተ ቀንዲ ዕላማታት ፍልልይ ዝነበረን ዘሎን ኣይመስለንን። ምክንያቱ ከኣ ኣብ ኩለን እተን ዝተጠቐሰ ናይ ጥርናፈ ፈተነታት፡ ኣብ መርሓ-መንገዲ ምውጻእ ይኹን ኣብ ዕላማታት ዝተራእዩ ፍልልያት ስለዘይነበረ ኢዩ። ብዝመስለኒ እምበኣር፡ እቲ ብግሁድ ዘይዘረበሉ ብድሕሪ'ዚ ፍልልያት'ዚ ክህሉ ዝኸእል ምክንያት፡ ነቲ ዝቐውም ጥርናፈ፡ ኣየናይ ውድብ ወይ ውልቀ-ሰብ ይምረሓሩ ዝብል ሓላፍነት ዝጎደሎ ምክንያት ኢዩ ክኸውን ዝኸእል ዝብል እምነት ናይ በይነይ ጥራይ ክኸውን ተስፋ እገብር። እሞ ከምዚ እንተኾይኑ ደኣ፡ መሪሕነት ልዕሊ ሕገ ጌርካ ምቕማጥ ስለ ዝኾነ ካብቲ ክትቅይሮ እትደሊ ዘሎኻ ስርዓት ዝፈልዮካ የለን ማለት'ዩ። ናይ ጽባሕ ክንሰርሓ እንደሊ ሃገር፡ ንመንግስትን ህዝብን ዘተኣሳስር ዝለዓለ ስልጣን "ቐዋምነት" ኢዩ እናበልካ ክትጭርሕ፡ ብተግባር ግን፡ ኣብ ክንዲ ናይ'ቲ ባዕልኻ እተውጽኦ ስርዓተ-ሕገ ምእዙዝነትን ሉዑላውነትን እተርኢ፡ ኣብ መን ይምረሓሩ ናይ ምፍልላይ ተርእዮ ኣብ ዝኸሰተሉ ህዝቢ ብኸመይ ክቐበለካን ክኣምነካን ይኸእል?

ሎሚ እዋን አፈርክቡ (አፍ-አርክቡ) ኢና በዲሕና ዘሎና። ውድቀትና አሚና፡ ተንሲእና፡ ዝድሕን ከነድሕን እንተዘይፈቲና ከም ህዝብን ሃገርን እዚ ሎሚ ብዝወደቐ ህዝብን ሃገርን እንፍለጠሉ ዘሎና እዋን ሓሊፉ ብነበረዎ ነበረ ታሪኽ ጥራይ ክንዝከር ከምንኸእል ክዝንጋዕ ዘይብሉ ጉዳይ ኢዩ። ሕጂ'ውን ዋላኳ ካብ ዝተለማመድ-ካዮ ውድቀት ክትንስእ ቀሊል እንተዘይኮነ፡ ናይ ምትንሳእ ዕድላት ክሳብ ዝሃለወ ግን ክንጥቀመሉ ይግባእ።

ስለዚ እምበኣር ብዛዕባ'ቲ ዝወደቐ መንግስቲ ናይ ሃገርና ንጎኖ ገዳፍና (ዘፈላሊ ስለዘይኮነ)፡ ብመጀመርያ ናይ ገዛእ ርእሰና ውድቀት ክንቅበሎን ክንጥቀመሉን ይግባእ። ብውልቀ-ሰባት ይኹን ብውድባት ብተናጽል ዝተገብረን ዝግበር ዘሎን ምንቅስቃሳት፡ ካብ ንዋትናን ዓቕምታትናን ብኸንቱ ምህላእ ሓሊፉ ንዓወት ከሳግረና ከምዘከኣለ ተመኩሮታትና መስኪርዎ ኢዩ። ዝሓለፈ ናይ ውድቀት ተመኩሮታትና ካብ ምድግጋም ወዲእና፡ ዝወሰደ ጊዜ ይውሰድ፡ ውድቀትና ብግቡእ ክንግምግምን፡ ብሓድሽ መንፈስ ንቻልሲ ክንትንስእን እንተዘይከኣልና፡ ካብ ናይ ታሪኽ ተሓታትነት ኣይክንድሕንን ኢና። ዝቐደመን ዝጸንሐን ኣወዳድባታት፡ ካብ ሕሉፍ ተመኩሮታቱ ትምህርቲ ወሲዱ ጥጡሕ ባይታ ሰራሒ እንተዝነብር፡ እቲ ድሒሩ ዝቐውም ዘሎ ውደባታት ካብ ተመሳሳሊ ጌጋታት ክድሕን ምኽኣለ ነይሩ። እዚ ስለ ዘይኮነ ከኣ'ዩ ሎሚ እቲ ዝቐደመ ነቲ ዝደሓረ ክኸስስ፡ እቲ ዝደሓረ ነቲ ቅድሚኡ ዝጸንሐ ከስተናዕቕን ከነኣእስን፡ ቀንዲ ጉዳይ ገዲፉ ኣብ ዘቤታዊ ሽግራቱ ተጻሚዱ ዘሎ።

ካብዚ ዕንክሊል'ዚ ክንወጽእ እንተኹና እምበኣር፡ ብመጀመርያ እተን ዝተወደባ፡ ውድባት፡ ሰልፍታት፡ ምንቅስቃሳት ታሪኽዊ ሓላፍነት ክወስዳ ይግባእ። ብወገን'ቲ ንለውጢ ዝደሊ ሓፋሽ ህዝብና እንተኸይኑ ግን ነቲ ዝቐውም ምጥርናፍ መሰረታዊ ድሌቱ ምዃኑ ወትሩ እናገለጸ ምዃኑ ባዕላተን ክምስከርኦ ዝኸኣለ ሓቂ ዩኡ። ስለዝኾነ ከኣከምቲ ልዒሉ ዝተጠቐሰ ህዝብን ሃገርን ኣድሒንካ ብስርዓተ-ሕግን ቅዋምን እትመሓደር ሃገር ኣብ ምህናጽ፡ ዋላ ሓንቲ ዘፈላሊ ምኽንያት ካብ ዘይሃለወ፡ እቲ ዝቐውም ንመላእ ኤርትራዊ ኣብ ስደት ዘሎ ምንቅስቃሳት ዝጠርነፈ፡ ኣብ ትሕቲ'ቲ ናብ ራህዋ ከብጽሓና ይኸእል ኢዩ ዝበልናዮ መርሓ-መንገዲ ዝመራሕን ዝምእዘዝን ክሳብ ዝኾነ፡ መን ይምርሓዮ ዝብል መፈላለዪ ምኽንያት ክኸውን ከምዘይግባእ ክስመረሉ ይግባእ። ብዛዕባ ስም ናይ'ቲ ዝቐውም ጥርናፈ፡ ኤርትራዊ ናይ ስደት መንግስቲ ይበሃል፤ ኤርትራዊ ጽላል ንለውጢ ኣብ ስደት ይበሃል ዋላ ካልእ ኣማራጺ ስም ይወሃብ፡ መሰረታዊ ናይ ፍልልይ ነጥቢ ክኸውን ኣይግባእን ኢዩ።

ራህዋ ንህዝብናን ሃገርናን
ዘለኣለማዊ ዝኸረ ንሰማእታትና
ባይረ ሰረቕ